

3. Výkonnost odvětví

Mezikvartální růst HPH se během loňského roku postupně mírně zvyšoval a ve 3. čtvrtletí již prostupoval skoro všemi klíčovými odvětvími.

Meziroční růst HPH se loni ztenčil na 0,3 %. Recese průmyslu pokračovala. Mírně ožilo stavebnictví. Dařilo se službám – zejména finančnictví, obchodu a aktivitám spojeným s cestovním ruchem.

Průmysl loni procházel recesí. Projevovala se slabá zahraniční poptávka i doznívající efekt zvýšených výrobních nákladů z období energetické krize.

V průběhu loňského roku docházelo k postupnému zotavování ekonomiky z předchozí mírné recese. Zatímco v 1. čtvrtletí 2024 se výkon všech odvětví národního hospodářství zachycený pomocí ukazatele hrubé přidané hodnoty (HPH) ¹ ještě mezikvartálně nepatrně snížil (–0,1 %), v následující části roku byl patrný mírný růst tažený většinou hlavními odvětví služeb. Ve 4. čtvrtletí se tak celkový výkon odvětví nacházel o necelá 2 % nad shodným obdobím konjunkturálního roku 2019, výhradně ovšem zásluhou služeb (zejména zásluhou ICT a finančnictví)².

V úhrnu za celý rok 2024 se HPH zvýšila jen 0,3 %³ (nejméně za poslední čtyři roky). Druhý rok v řadě totiž pokračovala recese v průmyslu, který tak loni působil významně proti růstu ekonomiky (–0,5 p. b.). Slabší zahraniční poptávka utlumila výkon zpracovatelského průmyslu, jenž poklesl o 1,3 %. Odhlédneme-li od pandemického roku 2020, šlo o nejhorší výsledek po roce 2012. Nedařilo se ani ostatní části průmyslu (zahrnující hlavně těžbu a energetiku), kde se HPH snížila třetí rok v řadě (loni o více než 4 %). V lehkém útlumu se nacházel i primární sektor ekonomiky, kde se promítala slabší loňská sklizeň klíčových plodin⁴ i doznívající pokles těžby dřeva. Živočišná výroba se vyrovnávala s cenovými výkyvy, ale situace z hlediska produkce zde byla loni stabilizovaná⁵. Ve stavebnictví se díky příznivému počasí i solidní poptávce od veřejných zadavatelů HPH zvýšila poprvé po roce 2018 (+0,4 %). V sektoru služeb se loni výkon zvýšil o 1,2 % a k růstu HPH v celé ekonomice přispěl 0,8 p. b. Přestože z růstu poptávky profitovala téměř všechna hlavní odvětví, výrazněji vzrostl výkon pouze v peněžnictví a pojišťovnictví (+4,7 %).

Tuzemský průmysl byl od počátku loňského roku zasažen recesí, jež pramenila primárně z přetrvávající slabé zahraniční poptávky. Nejen Německo, ale i řada dalších klíčových obchodních partnerů Česka v eurozóně se potýkala s aktuálními cyklickými či dlouhodobějšími strukturálními problémy. Jejich stopy jsou zřetelné také v tuzemsku. Zejména energeticky náročné průmyslové obory se stále obtížně vyrovnávaly s dopady zvýšených cen vstupů. Vedle toho byl rozvoj řady dalších nosných exportních oborů limitován pokračující slabší investiční aktivitou v ekonomice související s utlumenou podnikatelskou i spotřebitelskou důvěrou umocněnou přetrvávajícími ztíženými možnostmi úvěrového financování investic. Po krátkodobém oživení na konci roku 2023, za nímž stáli převážně výrobci dopravních prostředků (vč. jejich subdodavatelů), se průmyslová

¹ Údaje o HPH jsou vyjádřeny ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

² V informačních a komunikačních činnostech převýšila HPH předkrizovou úroveň o 29 %, v peněžnictví a pojišťovnictví o 15 % a v podnikových službách (profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti) o 6 %. Naopak výkon průmyslu za 4. čtvrtletím 2019 zaostával o 6 %, primárního sektoru ekonomiky o 11 % a stavebnictví o 16 %.

³ V EU se za loňský rok HPH zvýšila o rovné 1 % (souhrnný výkon odvětví rostl dynamičtěji než v tuzemsku čtvrtý rok v řadě). Také v Unii i eurozóně platilo, že k růstu přispívaly pouze služby (loni nejvíce odvětví veřejných služeb), naopak se snižoval výkon v celém primárním i sekundárním sektoru. Celková HPH vzrostla nejvíce v Dánsku (+3,9 %), na Maltě (3,8 %) a ve Španělsku (+3,6 %), v rámci střední Evropy pak v Polsku (+2,1 %) – v těchto státech byl výkon ekonomiky podpořen i průmyslem. Naopak celková HPH klesla v pěti státech – v Německu (–0,3 %), Lotyšsku (–0,6 %) a dále také ve Finsku (–0,2 %), Estonsku (–1,1 %) a Rakousku (–1,4 %), kde nastal útlum i v roce 2023.

⁴ Loňská sklizeň obilovin 7 521 tis. tun byla nižší v meziročním srovnání (–5,9 %) i proti pětiletému průměru (–6,5 %). Jde o nejnižší sklizeň obilovin za posledních pět let. Více se dařilo jarním druhům obilovin s výjimkou pšenice jarní, naopak úroda ozimých druhů byla výrazně nižší. Sklizeň řepky se v roce 2024 meziročně propadla o více než čtvrtinu na 947 tis. tun (–28 %). Ve srovnání s pětiletým průměrem byla o 20 % nižší. Sklizeň řepky poprvé od roku 2007 klesla pod hranici milionu tun. Naopak úroda okopanin byla loni zejména díky rozšíření osevní plochy i příznivým hektarovým výnosům meziročně vyšší. Sklizeň byla vyšší i v porovnání s pětiletým průměrem, u brambor o 2 % a u řepy cukrové o 18 %. Dařilo se i většině dalších technických plodin. Hlavně díky rozšíření osevů vzrostla meziročně úroda máku (+51 %) i sóji (+16 %). Dostatek srážek po většinu vegetačního období se příznivě odrazil v solidní sklizni většiny pícnin (kukuřice na zeleno, jetel). Úroda chmele ve srovnání s předloňským nadprůměrným rokem poklesla (o 7 %), zhruba o desetinu se snížila i sklizeň vinných hroznů i produkce zeleniny. Dubnové mrazy poznamenaly sklizeň ovoce. Ta se v roce 2024 meziročně propadla o 58 % (a byla o 63 % nižší oproti pětiletému průměru). S výjimkou broskví a meruněk se meziroční propad sklizně týkal všech hlavních druhů ovoce.

⁵ Za celý rok 2024 se na jatkách v Česku vyrobilo 450 tis. tun masa. Výroba poprvé za poslední tři roky vzrostla, meziročně o 3,3 %. Objem výroby byl srovnatelný s rokem 2020. Za loňským navýšením stálo z velké části vepřové maso (s růstem o 6,9 %), mírněji posílila i výroba drůbežního (+1,1 %), naopak hovězího (vč. telecího) se vyrobilo o 2 % méně. Přímý nákup mléka od producentů vzrostl o 1,7 % a pokračoval tak v podobném dlouhodobém trendu.

produkce⁶ v Česku v 1. čtvrtletí 2024 mezikvartálně opět snížila (-0,5 %) a v podobných tendencích pokračovala po celý loňský rok, neboť klíčové investičně zaměřené obory (především výroba motorových vozidel a strojírenství) nepřinesly potřebný růstový impuls průmyslu. Celková průmyslová produkce tak na konci loňského roku za svým vrcholem z období předpandemické konjunktury (2. čtvrtletí 2019) mírně zaostala (o 2,9 %)⁷.

Meziroční pokles průmyslové produkce se loni mírně prohloubil. Celé odvětví táhlo dolů nejvíce strojírenství, jehož výkon propadl téměř o desetinu.

Ve 4. čtvrtletí 2024 se průmyslová produkce meziročně snížila o 2,2 %, v první řadě kvůli útlumu oborů zaměřených na investiční výrobu. Za celý loňský rok se výkon průmyslu snížil o 0,9 % a recese započatá v předchozím roce se tak nepatrně prohloubila. K poklesu došlo i přesto, že se produkce alespoň nepatrně zvýšila v mírně nadpoloviční části všech průmyslových oborů. Dominantní vliv však měl hlubší útlum některých váhově významných exportních oborů. Šlo zejména o strojírenství, jehož výkon loni propadl o 8,4 %, nejvíce ze všech zpracovatelských oborů, a k poklesu celého průmyslu přispěl 0,7 p. b⁸. Projevila se zde slabá poptávka, zejména z tuzemska. Útlum se týkal např. výroby čerpadel, zemědělských nebo kovoobráběcích strojů, nižší produkci šlo však v tomto jinak dost diverzifikovaném oboru během roku vystopovat v zásadě napříč celým jeho spektrem.

Dynamický rozvoj výroby motorových vozidel se loni zastavil. Slabší domácí i zahraniční poptávka se podepsala na poklesu výkonu jeho přímých subdodavatelů v oblasti automotive.

K loňskému poklesu průmyslu přispěl i klíčový obor výroby motorových vozidel (-0,3 p. b.), jehož produkce se po dvouciferném růstu v letech 2022 i 2023 snížila o 1,3 %. Na tento výsledek měla patrně vliv zhoršená pozice některých přímých tuzemských subdodavatelů (v rámci odvětví automobilového průmyslu), neboť samotná finální fyzická výroba vozidel rostla⁹. Aktuální dynamika tohoto oboru je přitom v Česku, podobně jako ve většině novějších členských států, oproti jádrovým zemím EU relativně příznivější¹⁰. Vedle nižších pracovních nákladů zde hraje roli i dosud menší zastoupení elektrických a hybridních vozů v produkci (jejich odbyt se potýká s problémy kvůli narůstající asijské konkurenci i nižší dotační podpoře v zemích Unie). Kromě automobilového průmyslu postihl loni pokles produkce i výrobce ostatních (především kolejových) dopravních prostředků (-4,6 %), hlavně vlivem slabšího výkonu ve 4. čtvrtletí 2024. Produkce v tomto relativně malém oboru má však tradičně volatilní charakter. Na základě předstihových ukazatelů (zejména svižného růstu nových tuzemských zakázek) lze soudit, že nejbližší vyhlídky oboru nejsou nepříznivé. Odbytové problémy v automobilovém průmyslu vedly loni k poklesu produkce i v navazujícím oboru výroby elektrických zařízení (-2,1 %), který limitovala zejména slabší zahraniční poptávka. Naopak gumárenství a plastikářství, které patří k energeticky náročnějším oborům, postihl útlum již v letech 2022 a 2023 a loni jeho výkon díky lehkému oživení poptávky z tuzemska mírně vzrostl (+0,6 %).

Oslabení poptávky výrobců automobilů pocítily i některé navazující obory, zejména elektrotechnika.

Energeticky nejnáročnější obory hutnictví a těžby a dobývání loni pokračovaly v hlubokém útlumu.

Energeticky nejnáročnější průmyslové obory byly nadále v hlubokém útlumu. V hutnictví a slévárenství se loni produkce propadla o 7,0 % (za poslední tři roky dokonce o 26,7 %). Přetrvávala slabá domácí i zahraniční poptávka po oceli (hlavně ve stavebnictví, automobilovém průmyslu či strojírenství) a ani hlavní předstihové ukazatele zatím nenaznačovaly pozitivní obrát. V dlouhodobě útlumovém oboru těžby a dobývání sice

⁶ Zahnuje odvětví těžby a dobývání, zpracovatelského průmyslu a také energetiky (zde pojmáné jako odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu). Všechna meziroční tempa produkce jsou očistěna o kalendářní vlivy, mezičtvrtletní tempa i o vliv sezónnosti.

⁷ Za svým vrcholem z období let 2015 až 2019 loni ve 4. čtvrtletí zaostávaly dvě třetiny hlavních průmyslových oborů – především ty provázané s oblastí energetiky (-24 %) a ty zaměřené na produkci dlouhodobé spotřeby (-19 %). Na úrovni jednotlivých oborů šlo zejména o těžbu uhlí (o 59 %), výrobu kovů, hutnictví a slévárenství (-32 %), textilní průmysl (-23 %), obuvnický a kožedělný průmysl (-22 %), tiskárenství (-20 %) a energetiku (-20 %). Z větších oborů dále strojírenství (-15 %), chemický průmysl (-14 %), výrobu stavebních hmot (-12 %) a gumárenství a plastikářství (-9 %). Naopak nad předkrizovou úroveň produkce se aktuálně nacházely obory vyrábějící investiční produkty (+6 %) a produkty krátkodobé spotřeby (+5 %). Z jednotlivých oborů šlo primárně o automobilový průmysl (+15 %), farmacie (+13 %) a ostatní zpracovatelský průmysl (+12 %) papírenství (+11 %) a dále např. potravinářství (+6 %).

⁸ Loni to bylo teprve podruhé v novodobé historii Česka, kdy strojírenství přispělo k poklesu celkové produkce průmyslu nejvíce ze všech jeho oborů. Poprvé se tak stalo během světové finanční krize v roce 2009.

⁹ Dle údajů Sdružení automobilového průmyslu se v roce 2024 v tuzemsku vyrobilo 1,453 mil. osobních automobilů, meziročně o 4 % více (a současně o 1 % více než v donedávna rekordním roce 2018). Přispělo k tomu svižné tempo výroby na samém počátku roku, i na konci 3. čtvrtletí, naopak v listopadu i prosinci tempo výroby sláblo. K meziročnímu poklesu došlo v segmentu výroby elektrických vozidel (vč. vozů s hybridním pohonem), který se loni na celkové produkci osobních automobilů podílel 10,4 % (o rok dříve 12,9 %). Oproti tomu posílila výroba většiny producentů ostatních druhů silničních motorových vozidel.

¹⁰ V celé EU klesla vlani produkce ve výrobě motorových vozidel meziročně o 8,2 % (v eurozóně o 9,1 %). Zhruba o pětinu se propadala v Belgii, Nizozemsku a Itálii, významně se snížila např. i ve Francii (-14 %) či Německu (-7 %).

Propad výkonu energetiky se loni razantně zmínil. Pokles celkové spotřeby elektřiny i plynu se takřka zastavil, z toho v podnicích dokonce mírně vzrostl.

tempo propadu ve srovnání s rokem 2023 loni zmínilo, i tak však dosáhlo 7,4 %. Stál za tím dosud klíčový segment těžby uhlí, kde produkce klesla o 11,8 % (nejvíce ze všech průmyslových oborů). Naopak těžba stavebních materiálů ožila (+0,4 %), a to díky rostoucí poptávce v tuzemském stavebnictví¹¹. V odvětví energetiky se pokles produkce zmínil, když za celý loňský rok dosáhl 1,5 % (v úhrnu za poslední tři roky však činil 14,5 %). Projevil se mírný pokles výroby elektřiny související s pokračujícím poklesem využití uhlí v parních elektrárnách¹². Současně se však fakticky zastavil pokles spotřeby elektřiny¹³ i plynu¹⁴ vlivem relativně chladnějšího počasí v poslední třetině roku¹⁵. Rovněž efekt úsporných opatření na straně spotřeby ve firmách a domácnostech nebyl zdaleka tak průkazný jako v předchozích dvou letech, což bylo dané také tím, že se stabilizovaly ceny energií pro konečné spotřebitele.

Proti hlubšímu útlumu průmyslu působilo hlavně potravinářství a většina dalších oborů vyrábějících produkty krátkodobé spotřeby.

Proti hlubšímu poklesu výkonu průmyslu působily loni zejména obory zaměřené na produkci zboží krátkodobé spotřeby. V potravinářství se produkce meziročně zvýšila poprvé za poslední tři roky (+4,0 %, příspěvek k růstu celého průmyslu +0,2 p. b¹⁶). Z obnoveného růstu kupní síly tuzemských domácností i rozvíjejícího turismu těžili také výrobci nápojů (+4,0 %), na rozdíl od potravinářství však jejich produkce ještě nepřekonalala vrchol z období poslední předpandemické konjunktury. To platí i pro oděvnictví, jehož výkon se vinou oslabující tuzemské poptávky (zejména ve 2. pololetí 2024) za celý rok ztenčil (+0,6 %). Dařilo se naopak nejmenšímu zpracovatelskému oboru, kožedělnictví a obuvnictví, jehož výkon vzrostl čtvrtým rokem v řadě. Loni se zvýšil o 8,4 % (nejvíce ze všech průmyslových oborů), hlavně díky zotavení tuzemské poptávky. V dlouhodobě rozvíjejícím se a výrazně proexportním farmaceutickém průmyslu se loni navzdory solidní poptávce zvýšila produkce jen o 2,5 % (nejméně za posledních deset let). K prosperujícím oborům, k jejichž útlumu nedošlo ani za pandemii, náleží i ostatní zpracovatelský průmysl (zahrnující mj. i výrobu sportovních potřeb, her a hraček). Jeho výkon díky vyšší poptávce z tuzemska i zahraničí meziročně vzrostl o 5,7 %. Naopak u některých produktů dlouhodobější spotřeby (např. nábytek) domácnosti nákupy nadále spíše odkládaly¹⁷.

Nákupy některých předmětů středně- i dlouhodobé spotřeby domácnosti nadále spíše odkládaly.

Některé energeticky náročnější obory zaměřené na výrobu meziproduktů loni ožily.

Po propadu v roce 2023 došlo loni k oživení některých energeticky náročnějších oborů zaměřených na výrobu meziproduktů. Produkce chemického průmyslu poprvé za poslední tři roky vzrostla (+1,0 %), výhradně díky zotavení domácí poptávky. Ještě výraznější posun nastal ve výrobě nekovových minerálních produktů, kde po 17% předloňském propadu (nejhlubším po roce 2009) výkon meziročně klesl jen o necelé 1 %, a to vlivem lepší se poptávky ze strany tuzemského stavebnictví. Mírným 1% tempem loni vzrostla produkce ve významném odvětví kovodělného průmyslu. Pozitivně se projevilo hlavně posílení zahraniční

¹¹ Ve 4. čtvrtletí 2024 se produkce v těžbě stavebních materiálů mezikvartálně zvýšila skoro o desetinu a obdobně rostla i v meziročním srovnání (zvyšovala se poprvé za posledních jedenáct čtvrtletí).

¹² Celková čistá výroba elektřiny (tj. bez mezispotřeby, vč. ztrát při výrobě) dosáhla dle předběžných údajů Energetického regulačního úřadu loni v Česku 69,0 TWh (nejméně po roce 2001) a meziročně klesla o 3,9 % (o polovinu méně než v roce 2023). Nejvíce se projevil pokles produkce parních elektráren (-9,8 %), k mírnějšímu útlumu došlo i vlivem odstávek u jaderných elektráren (-2,4 %), které i tak vyrobily ze všech typů zařízení nejvíce (28 TWh). Zrychlil naopak rozvoj fotovoltaických elektráren, jejich loňské navýšení výroby (+24 %, na 3,6 TWh) kopíruje nárůst jejich instalovaného výkonu. Deštivější rok 2024 se odrazil ve vyšší produkci vodních elektráren (+12 %, na 2,7 TWh).

¹³ Čistá spotřeba elektřiny v Česku činila loni 58 TWh (nejméně po roce 2009). Za jejím nepatrným meziročním poklesem (-0,6 %) stál takřka výhradně menší segment lokální spotřeby (tj. subjektů přímo napojených na danou výrobu) u několika větších podniků, jež loni přerušily provoz. Naopak v kategorii velkoodběratelů, jež se na celkové spotřebě podílela celou polovinou, došlo loni k růstu o 1,4 % (z toho u odběratelů na úrovni velmi vysokého napětí – tedy v zásadě největších podniků – dosáhl růst spotřeby 5,6 %). Nepatrně více loni odebrali i podnikatelé z řad maloodběratelů (+0,2 %) či domácnosti (+1,1 %). Oproti roku 2019, kdy se celková čistá spotřeba nacházela blízko dlouhodobého maxima, byla loni spotřeba nižší o 6,9 %, a to hlavně vlivem poklesu u velkoodběratelů (-7,7 %), naopak svou spotřebu posílily pouze domácnosti (+2,5 %), což souvisí s růstem jejich počtu i větším rozšířením práce z domova.

¹⁴ Celková spotřeba plynu v Česku loni stagnovala a proti vrcholu z roku 2021 byla nižší o 28 % (spotřeba přepočtená na dlouhodobý teplotní normál ale loni poprvé po třech letech meziročně vzrostla /o 1,8 %/, z toho ve 4. čtvrtletí 2024 o 7,1 %). Mírné zvýšení spotřeby (do 2 %) zaznamenali loni všichni klíčoví odběratelé vyjma domácností, které odebraly o 1,7 % plynu méně (proti roku 2021 o 31 %).

¹⁵ Dle Českého hydrometeorologického ústavu dosáhla loni v Česku průměrná teplota vzduchu 10,5 stupně Celsia a byla vyšší meziročně (+0,6 stupně) i proti dlouhodobému normálu (+1,9). Oproti velmi teplému roku 2023 byla ovšem nižší loni v lednu (+2,5 stupně) a po celé období od září do prosince (průměrně o 1,3 stupně).

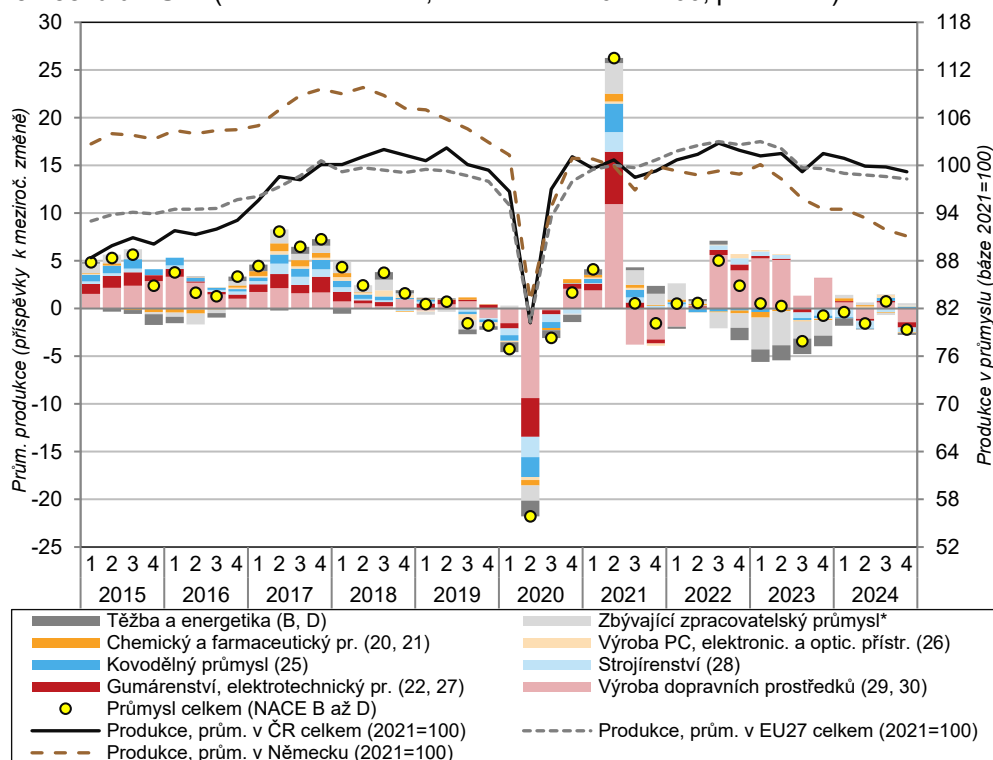
¹⁶ Potravinářství tak loni působilo na celý průmysl prorůstově nejvíce ze všech průmyslových oborů, což nastalo poprvé ve srovnatelné časové řadě po roce 2000.

¹⁷ Produkce ve výrobě nábytku se za loňský rok snížila o rovná 2 %, za poslední dva roky dokonce o 12,6 %. Zatímco předloni váží především obyvatel v zahraničí, v právě uplynulém roce se negativně projevovovala slabší poptávka z tuzemska.

Mírný, ale stabilní růst elektronického průmyslu pokračoval díky domácí i zahraniční poptávce.

poptávky, té domácí pak pomáhalo posilování zbrojní výroby. Dařilo se i oborům, jež se relativně více opírají o tuzemskou poptávku – v dřevozpracujícím průmyslu produkce vzrostla o 3,1 % (nejvíce za posledních šest let), v papírenském o 4,2 %. Z oborů vyrábějících převážně produkty investiční povahy loni posílila pouze výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (+4,7 %), kde mírný růst výkonu přetrvával čtvrtým rokem v řadě. Tomuto dovozně náročnému a současně také výrazně exportně orientovanému high-tech oboru v posledních letech pomáhá i posilující domácí poptávka spojená i s rozvojem fotovoltaiky.

Graf č. 4 Příspěvky dílčích odvětví k meziroční změně průmyslové produkce v ČR (očištěno o kalendářní vlivy, reálně, v p. b.) a produkce v celém průmyslu v ČR, Německu a EU27 (sezónně očištěno, úroveň roku 2021=100, pravá osa)

*Příspěvek zbývajícího zpracovatelského průmyslu zahrnuje i vliv celkové metodické diskrepance pramenící ze změny vah.
Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Pokles průmyslové produkce v EU se loni mírně prohloubil. Recese tohoto odvětví tak postihla dvě třetiny členských států. Útlum výkonu průmyslu v Německu pokračoval třetí rok v řadě a loni byl mezi členskými státy třetí nejhlubší.

Aktuální potíže průmyslu v Česku z velké části souvisí s nepříznivým vývojem tohoto odvětví ve většině států Evropy. V samotné eurozóně se průmyslová produkce ve 4. čtvrtletí 2024 mezikvartálně snížila o 0,3 % a klesala již sedmý kvartál v řadě. Stejnou dobu přetrvává i pokles výkonu v meziročním pohledu. Za celý loňský rok se průmyslová produkce v EU snížila o 2,4 % a její objem byl srovnatelný s rokem 2019. Za loňským poklesem stál, obdobně jako v Česku, hlavně nižší výkon investičně zaměřených oborů (-4,5 %, především výroba motorových vozidel a strojírenství). Citelný útlum postihl také obory vyrábějící meziprodukty (-3,4 %, hlavně elektrotechnický, textilní a kovodělný průmysl) či produkty dlouhodobé spotřeby (-3,3 %, primárně nábytkářství), naopak recese se vyhnula oborům zaměřeným na krátkodobou spotřebu (+1,8 %, zejména potravinářství, farmacie a tabákový průmysl), kde produkce posilovala čtvrtým rokem v řadě a proti maximu z období před pandemií byla vyšší o 15 %. Z pohledu členských států se loni celková průmyslová produkce snížila nejvíce v Rakousku (-5,1 %) a Irsku (-5,0 %), z klíčových producentů pak v Německu (-4,6 %, za poslední tři roky o 6,7 %) a v Itálii (-4,0 %). Kromě Polska (+0,5 %) a Slovenska (+0,3 %) klesl výkon průmyslu ve všech středoevropských státech. Jeho růst nastal jen v necelé třetině čtvrtině členských států Unie

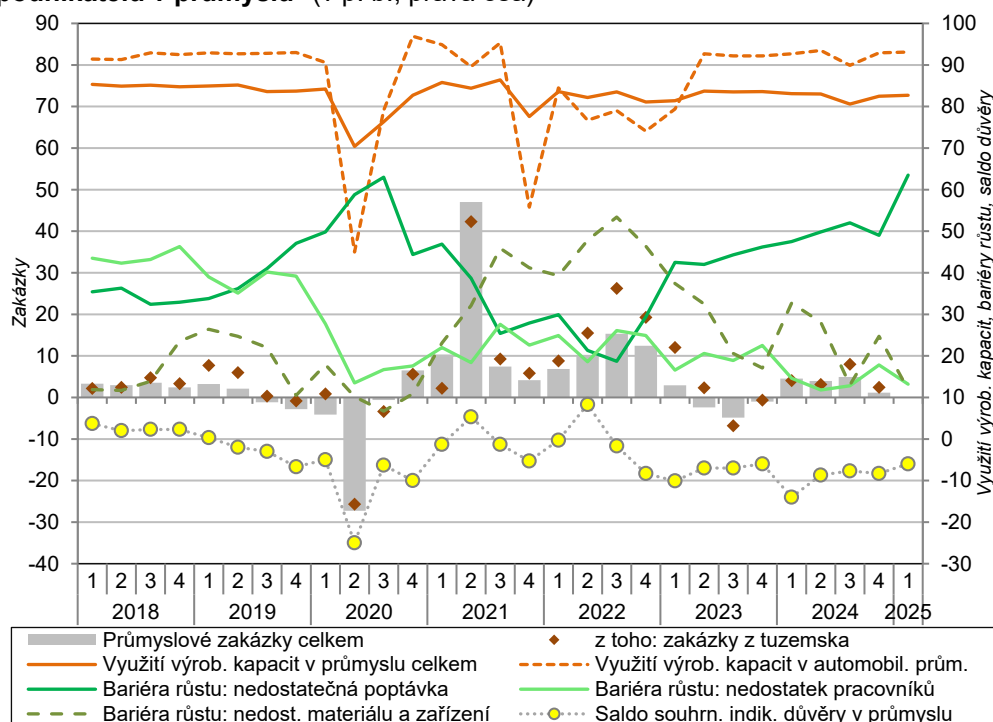
– především v Dánsku (+8,3 %) a Řecku (+5,2 %), z klíčových ekonomik ovšem jen ve Španělsku (+0,5 %).

Růst hodnoty zakázek v průmyslu během loňska postupně slábl a ve 4. čtvrtletí se téměř zastavil.

K mírnému oživení došlo v chemickém a kovodělném průmyslu. V hutnictví i strojírenství ovšem přetrvávala slabá poptávka.

Z počátku loňského roku sice dynamika nových průmyslových zakázek naznačovala mírné oživení, to ale postupně vyprchávalo. Ve 4. čtvrtletí 2024 se meziroční růst nominální hodnoty zakázek ve sledovaných průmyslových oborech¹⁸ fakticky zastavil (+1,2 %), což v zásadě platilo pro poptávku z tuzemska i zahraničí. Ani mezikvartální tempa ve druhé polovině loňského roku nenaznačovala blízký pozitivní obrát. Na úrovni hlavních odvětví byly výjimkou pouze elektronický průmysl, kde meziroční růst zakázek ve 4. čtvrtletí dosáhl 13,2 % (za celý rok 9,9 %) a výroba ostatních dopravních prostředků, kde poptávka rostla o třetinu (celoročně o čtvrtinu). Dobré vyhlídky zde opírají o silnou domácí poptávku spojenou s rozvojem dopravní infrastruktury i modernizací armády. Mírný růst si v celoročním pohledu udržela i výroba motorových vozidel (+6,1 %), ale ve 4. čtvrtletí se objem zakázek meziročně snížil o 1,5 % (poprvé za bezmála tři roky). Podobně na tom byl i návazný obor elektrotechniky. Naopak ve strojírenství pokračoval pokles druhým rokem v řadě a za celý rok 2024 činil 1,3 %. Podobné trendy panují v hutnictví, kde byl ovšem propad poptávky řádově hlubší. Pozitivní bylo, že v některých důležitých oborech chemického i kovodělného průmyslu poptávka mírně ožila, a to jak ve 4. čtvrtletí, tak i v celoročním pohledu.

Graf č. 5 Nové zakázky v průmyslu (nominálně, meziročně, v %), využití výrobních kapacit v průmyslu, vybrané bariéry růstu* (v %, pravá osa) a saldo důvěry podnikatelů v průmyslu* (v p. b., pravá osa)

*Využití průmyslových kapacit i bariéry růstu vyjadřují stav v prvním měsíci daného čtvrtletí, saldo důvěry podnikatelů je vztaheno ke druhému měsíci čtvrtletí. Zakázky jsou očištěny o kalendářní vlivy, ostatní ukazatele jsou sezónně očištěny. Podniky mohly uvést více hlavních růstových bariér současně. Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Důvěra podniků v průmyslu byla nadále nízká. Již kolem 60 % firem trápila nedostatečná poptávka. Aktuální i očekávaný vývoj zaměstnanosti zůstává nepříznivý.

Důvěra podnikatelů v průmyslu setrvala v mírně negativním pásmu. Během 1. pololetí 2024 se lehce zlepšovala, následně spíše kolísala. V únoru 2025 hodnotila současnou poptávku nepříznivě pětina firem, jako jednu z růstových bariér ji dokonce označilo již více než 60 % podniků (srovnatelně jako v pandemickém roce 2020 či v roce 2013). Oproti

¹⁸ Zjišťování zakázek probíhá ve dvanácti zpracovatelských odvětvích vyrábějících převážně na zakázku, s dlouhodobějším výrobním cyklem a s většími zásobami zakázek. Meziroční tempa zakázek jsou očištěna o kalendářní vlivy, mezikvartální tempa také o vliv sezónnosti.

Využití výrobních kapacit průmyslu se meziročně nepatrně snížilo a mírně zaostávalo i za úrovní období let 2015 až 2019.	tomu nedostatek pracovníků ¹⁹ či materiálu a zařízení limitoval jen desetinu firem ²⁰ . Za pozitivní lze označit stabilizaci nákladových tlaků ²¹ i mírně optimistické výhledy výroby ²² . I přesto jsou očekávání zaměstnanosti negativní ²³ a ve srovnání s loňským rokem se tato navíc mírně zhoršila. To souzní i s reálným vývojem v posledních měsících (evidenční počet zaměstnanců v průmyslu se v 1. až 3. čtvrtletí 2024 meziročně snížil o 1,6 %, v těžbě, elektrotechnice či strojírenství bylo tempo poklesu více než dvojnásobné). Využití výrobních kapacit v celém průmyslu dosahovalo 82,7 % (meziročně se nepatrně snížilo a oproti průměru za konjunkturální období 2015 až 2019 bylo nižší o 2 p. b.). V samotném automobilovém průmyslu byla však situace vcelku příznivá (93,1 %), aktuální využití zde dokonce převyšovalo úroveň z období poslední konjunktury.
Výkon stavebnictví stále ovlivňovaly významné nákladové tlaky i slabší investiční aktivita v soukromé i veřejné sféře.	Stavebnictví sužovala po část loňského roku pokračující recese. Negativně působily přetrvávající slabá poptávka i cenové tlaky. Ačkoliv ceny stavebních materiálů začaly po třiletém zvyšování od podzimu 2023 meziročně mírně klesat, snižování realizovaných i očekávaných cen stavební výroby bránil svižný růst nákladů práce ovlivněný chronickým nedostatkem zejména kvalifikované pracovní síly. Stále se projevovala i utlumená investiční aktivita v soukromé sféře související se slabší důvěrou podniků i domácností v ekonomiku a ztíženými možnostmi financování investic. K tomu přistoupil i očekávaný pokles veřejných investic související s přechodem na nové programové období EU ²⁴ .
Meziroční pokles stavební produkce loni pokračoval druhým rokem. Ve 4. čtvrtletí ale výkon vzrostl, zejména díky oživení ve výstavbě budov.	Stavební produkce ²⁵ na počátku roku 2024 primárně díky příznivému počasí mezikvartálně vzrostla o 0,6 % (a zastavila nepříznivý vývoj, jenž vyplnil většinu předloňského roku), ale během 2. čtvrtletí klesla o 1,6 %, především vlivem inženýrského stavitelství. Ve zbylé části roku došlo ovšem k oživení, což bylo nejvíce patrné v posledním čtvrtletí (+2,8 %, nejvíce za posledních jedenáct kvartálů). Za celý loňský rok se výkon stavebnictví meziročně snížil o 1,4 % (a lehce zmírnil útlum z roku 2023). Ve 4. čtvrtletí však produkce vzrostla (+3,2 %, zčásti vlivem slabší srovnávací základny). Oživení bylo patrné zejména ve výstavbě budov (+6,6 %), v menší míře i v inženýrském stavitelství. Naopak v segmentu specializovaných stavebních činností nedošlo ke zřetelnějšímu oživení (za celý loňský rok činil pokles 1,6 %) ²⁶ .
Bytová výstavba byla celkově stále utlumená, k oživení ale došlo v Praze.	Po dvouletém přerušení došlo loni k dílčímu zotavení zahajované bytové výstavby. Objem výstavby byl meziročně vyšší o 2,5 % (za vrcholem z roku 2021 ale zaostával skoro o pětinu). K růstu přispěla ovšem jen výstavba bytů v bytových domech, zejména v Praze (ta celorepublikově dosáhla 17,1 tis. bytů, spolu s rokem 2021 byla nejvyšší v novodobé historii Česka), naopak bytů v rodinných domech vzniklo v tuzemsku jen 13,1 tis. (10leté minimum). Pokles počtu všech dokončených bytů se loni prohloubil (na -20,5 %, spolu s rokem 2011 jde o nejvýraznější propad v současném miléniu). Znatelný útlum nastal ve všech formách výstavby. Celkem se dokončilo jen 30,3 tis. bytů, nejméně za posledních sedm let. K poklesu došlo ve všech krajích vyjma Prahy, kde výstavba nepatrně posílila.

¹⁹ V některých oborech (potravinářský, nápojový a kovodělný průmysl či subdodavatelská odvětví výroby motorových vozidel) se však stále jednalo o významnou bariéru, výjimečně šlo o dominantní růstové omezení (kožedělný průmysl, výroba ostatních dopravních prostředků, oprava a instalace strojů a zařízení).

²⁰ Tato bariéra se v posledních měsících nejvíce projevila v chemickém a petrochemickém průmyslu, s občasnými výpadky výrobních komponent se stále potýkali i výrobci motorových vozidel.

²¹ Letos v únoru plánovalo v krátkodobém horizontu zvyšovat ceny své produkce 21 % podniků, snižovat jen 2 %.

²² V tříměsíčním horizontu očekávalo 22 % podniků její navýšení, 16 % naopak útlum.

²³ Dle šetření z února 2025 plánovalo v tříměsíčním horizontu nabírat pracovníky jen 5 % firem, propouštět pak 17 %.

²⁴ Tento efekt nicméně nebyl zdaleka tak výrazný jako v roce 2016. V roce 2024 klesly celkové kapitálové výdaje státního rozpočtu ČR vlivem intenzivního čerpání na samém konci roku meziročně jen o 0,2 %. Státní fond dopravní infrastruktury počítal na celý loňský rok (při pokračování modelu vícezdrojového financování) s výdaji ve výši 150 mld. korun, což je jen o něco méně než v rekordním loňském roce (151 mld.). Stavebnictví by mělo perspektivně stále více těžit také z prostředků z Národního plánu obnovy určených např. na snižování energetické náročnosti budov.

²⁵ Údaje o stavební produkci jsou ve stálých cenách, meziroční tempa jsou očištěna o kalendářní vlivy, mezičtvrtletní též o vliv sezónnosti.

²⁶ Tyto činnosti zahrnují např. kompletační, dokončovací elektroinstalační či instalátérské práce a jsou spíše doménou menších stavebních firem. V roce 2023 přitom ještě profitovaly z mírného růstu poptávky.

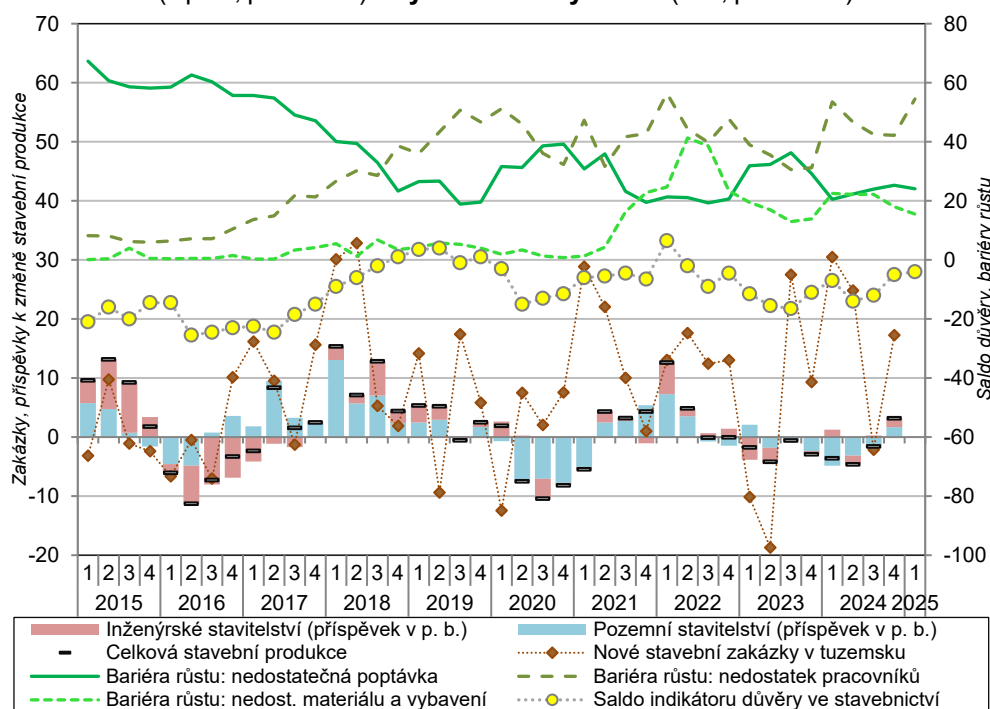

Hodnota nově uzavřených zakázek po většinu loňského roku svižně rostla. Vlivem vyšší rozestavenosti se udržovala i vysoká celková zásoba práce od soukromých i veřejných zadavatelů.

Hodnota povolených staveb se snižovala, zejména u dopravní infrastruktury. K oživení naopak došlo u nové bytové výstavby.

Z různých předstihových ukazatelů vychází pro stavebnictví aktuálně nejlépe nové tuzemské zakázky (uzavřené podniky nad 50 zaměstnanců). Jejich nominální hodnota se ve 4. čtvrtletí meziročně zvýšila o 17,2 % (podobně vzrostla i za celý loňský rok), výhradně zásluhou inženýrského stavitelství, v němž vystoupala hodnota nových kontraktů na 60 mld. korun (v rámci shodného období roku nejvíce v historii). Celková zásoba práce, zachycená stavem veškerých dosud nerealizovaných zakázek, se na sklonku roku 2024 meziročně navýšila o 25,9 %. Přispěly k tomu hlavně veřejné zakázky (ty v posledních 2 letech tvoří zhruba dvě třetiny celkové zásoby prací). Po celý loňský rok ale rostla i soukromá tuzemská poptávka (na konci roku byla meziročně vyšší o 31,6 %). Naopak třetím rokem v řadě se snižoval objem zahraničních zakázek, ty však hrají v celkové zásobě práce ve stavebnictví okrajovou roli. Méně příznivé vyhlídky pro tuzemské stavebnictví naznačuje orientační hodnota povolených staveb. Její meziroční růst, trvajících pět kvartálů v řadě, se ve 2. čtvrtletí 2024 zastavil, když ubylo hlavně velkých staveb (nad 1 mld. korun). Ani v následujícím období ke zlepšení nedošlo. Za celý rok se tak snížila o 3,5 %, primárně kvůli dopravní infrastruktuře (nové výstavbě, rekonstrukcím i modernizacím) a též vlivem poklesu u nebytových budov. Naopak objem povolení na novou výstavbu bytových budov mírně přibyl (+6,7 %) a ta se loni na celkové hodnotě povolení (580 mld. korun) podílela čtvrtinou.

Graf č. 6 Příspěvky odvětví k meziroční změně stavební produkce (reálně, v p. b.), nové stavební zakázky (nominálně, meziročně, v %), saldo důvěry podnikatelů ve stavebnictví* (v p. b., pravá osa) a vybrané bariéry růstu* (v %, pravá osa)

Poznámka: Údaje o stavební produkci jsou očištěny o kalendářní vlivy.

*Saldo důvěry podnikatelů i bariéry růstu jsou sezónně očištěny a vyjadřují stav ve druhém měsíci daného čtvrtletí. Podniky mohly uvést více hlavních bariér současně. Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Důvěra podnikatelů ve stavebnictví vystoupala letos v únoru nejvýše za poslední dva a půl roku.

Pesimismus podnikatelů ve stavebnictví se od konce loňského léta zmírňoval. V únoru 2025 vystoupala jejich důvěra na nejvyšší úroveň za poslední dva a půl roku (saldo důvěry aktuálně činilo -4 body). Stálo za tím hlavně zlepšení očekávání zaměstnanosti (ubylo firem plánujících propouštění²⁷) umožněné mírně pozitivním očekáváním poptávky i výroby (i po zohlednění sezónnosti). To se promítá i do očekávání celkové ekonomické situace firem, jež je aktuálně ve stavebnictví²⁸ příznivější než v průmyslu. Hodnocení aktuální

²⁷ Letos v únoru plánovalo v tříměsíčním horizontu nabírat pracovníky 11 % firem, propouštět pak 6 %. Nejvíce optimistické byly v tomto ohledu podniky v segmentu výstavby budov.

²⁸ V půlročním výhledu čekalo letos v únoru zlepšení 17 % firem, zhoršení 7 %.

Rozvoj poloviny stavebních firem je limitován nedostatkem pracovníků.	poptávky (s ohledem na sezónnost) bylo letos v únoru nejlepší za posledních dvacet měsíců. Navzdory tomu ji stále 23 % firem vnímalo jako nedostatečnou (pozitivně naopak jen 11 %, což však bylo více než v předchozích měsících). Klíčovou bariérou růstu odvětví ale s výrazným předstihem zůstává nedostatek (zejména kvalifikovaných) pracovníků (jako jednu z bariér ji uvedlo 54 % firem, nejvíce je trápila v segmentu výstavby budov). Role této bariéry, stejně jako dalších, se meziročně významně nezměnila ²⁹ .
Recese loni postihla stavebnictví ve většině států EU. Meziroční dynamika stavební produkce v Česku byla podobná jako v Unii.	Za loňský rok produkce ve stavebnictví v EU klesla o 1,4 % ³⁰ (snížila se po třiletém růstu). K poklesu přispěla nejvíce výstavba budov, v níž se výkon snížil podruhé v řadě (loni o 3,2 %), současně ale pokračovalo zotavování inženýrského stavitelství (+0,4 %), byť pomaleji než v předchozích třech letech. Loňský pokles tuzemského stavebnictví byl podobný jako v Unii, v pořadí členských států patřilo Česku k průměru. Ve významných ekonomikách totiž bylo stavebnictví v hlubší recesi: Německo (-3,1 %), Francie (-3,4 %), Polsko (-7,7 %). Nejvyšší propad postihl Slovinsko (-9,3 %) a dále i řadu novějších členských států (Rumunsko, Slovensko, Maďarsko), u nichž se projevil dopad cyklu čerpání eurofondů na dopravní infrastrukturu (zpomalení při přechodu na nové programové období). Naopak nejvyšší oživení zažily některé jihoevropské státy, kde se projevil efekt solidního růstu celé ekonomiky. Stavební produkce tak vzrostla v Itálii o 3,9 %, ve Španělsku o 3,6 % a v Portugalsku o 3,1 %.
Poptávka po službách na počátku roku 2024 mezikvartálně výrazně ožila.	Na přelomu let 2023 a 2024 nastal pozitivní obrat poptávky po službách. Stabilizace hladiny spotřebitelských cen pomohla po delší době nastartovat růst reálných mezd zaměstnanců, což se odrazilo v příznivější finanční situaci domácností a následně stimulovalo jejich spotřebu. Na služby působila loni pozitivně i mírně rostoucí podniková poptávka, jež byla po většinu předcházejícího roku ještě dosti utlumená. Tržby ve službách ³¹ na počátku roku 2024 mezikvartálně posílily o rovná 2 %, což znamenalo nejsilnější oživení za poslední bezmála dva roky, na němž se podílely především doprava a skladování. Po většinu zbývajících částí roku si služby celkově udržely mírnější růst. Ty se tak na jeho konci nacházely lehce nad úrovní z vrcholu poslední konjunktury v předpandemickém období (oproti 2. čtvrtletí 2019 byly vyšší o 2,1 %) ³² .
Meziroční růst tržeb nastal loni ve všech druzích dopravy. Pokračoval svižný růst letecké dopravy, kde poptávka poprvé překonala úroveň z roku 2019.	Loni se celkové tržby ve službách zvedly meziročně o 2,3 % a kompenzovaly slabší výkon z předešlého roku. Na tomto výsledku se bezmála z poloviny podílelo odvětví dopravy a skladování, v němž se tržby po výrazně slabém roce 2023 loni zvýšily o 4,6 %. Dynamiku tohoto odvětví i přes skromnější růst určovala primárně pozemní a potrubní doprava (+3,1 %) ³³ . Mírně rostly výkony silniční dopravy, jež kompenzovaly pokračující pokles v železniční nákladní dopravě ³⁴ . Zvyšovala se poptávka po skladování a vedlejších činnostech v dopravě, kde se tržby zvýšily o 5,2 % a ve srovnání s rokem 2019 byly vyšší přibližně o sedminu. Podobně na tom byly i poštovní a kurýrní činnosti, jejichž tržby se po

²⁹ Výjimkou byl nedostatek materiálu či zařízení, jenž letos v únoru sužoval 15 % firem, před rokem 22 %.

³⁰ Oproti roku 2019 byl loni objem stavební produkce v EU (i eurozóně) vyšší o 3,7 % (nad předkrizovou úroveň se nacházely všechny segmenty odvětví vyjma výstavby budov). V Česku naopak stavebnictví zaostávalo o 6,5 % (z toho výstavba budov o 16 % a specializované stavební činnosti o 5 %), podobně jako v Německu. Nejvíce zaostávaly Slovensko (-32 %) a navzdory současnému oživení i Španělsko (-18 %). Naopak nad úroveň roku 2019 byla produkce zhruba v polovině členských států – nejvíce v Itálii (+58 %), Rumunsku (+42 %) a Slovinsku (+31 %).

³¹ Bez obchodu, peněžnictví, pojišťovnictví, vědy, výzkumu a veřejných služeb. Všechny údaje za tržby ve službách jsou ve stálých cenách, meziroční data jsou očištěna o kalendářní vlivy, mezičtvrtletní jsou očištěna o sezónní vlivy (včetně vlivu počtu pracovních dnů).

³² Z hlavních odvětví překonaly na konci loňského roku svou úroveň tržeb ze 4. čtvrtletí 2019 nejvíce informační a komunikační činnosti (+9,7 %). Zaostávaly naopak hlavně ubytování, stravování a pohostinství (-19,0 %) a administrativní a podpůrné činnosti (-4,8 %).

³³ Ta zahrnuje i váhově okrajový segment potrubní dopravy.

³⁴ Dle předběžných výsledků Ministerstva dopravy ČR se loni za 1. až 3. čtvrtletí zvýšily počty přepravených osob v železniční dopravě o 4,7 %, v městské hromadné dopravě o 1,5 % a v autobusové dopravě naopak klesly o 2,9 %. Ve všech případech se však počty přepravených i dosažené přepravní výkony (v osobokilometrech) stále nachází pod úrovní roku 2019. Na loňský výkon příznivě působil především rozvoj dálkové a mezinárodní dopravy, růst ve vnitrostátní železniční nákladní dopravě byl však zčásti tlumen dopady zářijových povodní (kvůli nim došlo k dočasnému přerušení dopravy na hlavním železničním koridoru do Ostravy). Růst přepravních výkonů v nákladní dopravě byl v 1. a 3. čtvrtletí 2024 tažen z převážné části silniční dopravou, kde se výkon (v tunokilometrech) meziročně zvýšil o 6,9 %.

poklesu v letech 2022 i 2023 mírně zvýšily (+2,6 %), z velké části díky oživení u internetových prodeji. Dařilo se i tuzemským leteckým přepravcům, kteří vykázali růst o 21,9 % a tržby se u nich poprvé dorovnalý předcovidové úrovni.

Růst poptávky v ubytování, stravování a pohostinství byl loni velmi mírný. Příjezdový cestovní ruch zažil slabší letní sezónu, avšak závěr roku výsledky zlepšil.

V odvětví ubytování, stravování a pohostinství se loni tržby meziročně zvýšily pouze o 0,7 %, nejméně za poslední čtyři roky. Zčásti šlo o důsledek slabší letní sezóny³⁵ a zejména jejího konce, který byl ve všech segmentech odvětví poznamenán záříjovými povodněmi. Vedle toho mohl po celý rok působit i efekt pokračujícího svižného růstu cen v této oblasti³⁶, což mohlo spolu se zhoršenou finanční situací části domácností (vlivem slabého růstu ekonomiky a poklesu reálných mezd v předchozích letech) vést k částečnému omezení tuzemské poptávky. Mírný růst tržeb za loňský rok nastal jen ve stravování a pohostinství (+1,5 %), v ubytování se tržby s podobnou intenzitou snížily. Naturální ukazatele v oblasti příjezdového cestovního ruchu poskytují za celý loňský rok mírně lepší výsledky³⁷, slabší letní sezónu zde vykompenzoval relativně silný závěr roku³⁸.

Poptávka po činnostech v oblasti IT rostla, v informačních činnostech byla stále utlumená.

Tržby v informačních a komunikačních činnostech se po krátkodobém útlumu, k němuž došlo v roce 2023, loni vrátily k růstu (+2,2 %). Projevila se vyšší poptávka zejména po činnostech v oblasti IT³⁹ (+4,5 %), shodným tempem se zvyšovala i v relativně malém segmentu tvorby rozhlasových a televizní programů a vysílání. Po předloňském útlumu (ojedinělém za posledních deset let) loni tržby v informačních činnostech⁴⁰ a také ve vydavatelských činnostech fakticky pouze stagnovaly. Pokračoval pokles v tzv. filmovém a hudebním průmyslu, který se loni razantně prohloubil bezmála na čtvrtinu⁴¹ (podobně jako v krizovém roce 2020). Aktuální vývoj v tomto malém oboru souvisel s nepravidelnou fakturací (mohl být ovlivněn také nepřímými dopady delší stávký v Hollywoodu z konce předloňského roku).

Svižný růst poptávky po činnostech a poradenství v oblasti řízení podniků pokračoval. Naopak klesly tržby v oblasti reklamy.

Mírný růst poptávky po podnikových službách pokračoval čtvrtým rokem v řadě. V odvětví profesní, vědecké a technické činnosti se loni jejich tržby meziročně zvýšily o 1,7 %, tempo však během roku sláblo a na jeho konci poptávka fakticky stagnovala. Celoročně se nejvíce zvýšily tržby v činnostech vedení podniků a poradenství v oblasti řízení (+4,6 %), k růstu celého odvětví ale přispěla nejvíce vyšší poptávka v diverzifikovaném segmentu

³⁵ Ve 3. čtvrtletí 2024 se tržby v ubytování meziročně snížily o 2,5 %, ve stravování a pohostinství o 1,9 %. Přestože nejde o výraznější útlum, je souběžný pokles v obou výše uvedených segmentech v letní turistické sezóně v posledních letech ojedinělý (kromě roku 2020 nastal naposledy v roce 2009).

³⁶ V roce 2024 se zvýšily ceny ubytovacích služeb o 9,2 % a stravovacích služeb o 7,4 %. Proti roku 2015 byly v prosinci loňského roku v úhrnu za oba segmenty vyšší o 92,5 %, kdežto ceny v celém spotřebitelském koši se za stejné období navýšily „jen“ o 52 %.

³⁷ Za celý rok 2024 přijelo do HUZ v Česku 22,8 milionu hostů, kteří zde strávili 57,3 milionu nocí. Počet hostů meziročně narostl o 3,8 %, jejich přenocování o 2,6 %. Dle obou ukazatelů rostl cestovní ruch nepřetržitě čtvrtý rok v řadě. Loni současně poprvé překonal dosud rekordní úroveň z předkrizového roku 2019 – u hostů o 3,7 %, u přenocování o 0,5 %. Z toho zahraniční klientela však stále lehce zaostávala (o 3,7 %, resp. 6,1 %), neboť chyběla hlavně poptávka z Ruska a asijských států. Z početně nejvýznamnějších zahraničních hostů loni vzrostla přenocování nejvíce u občanů Izraele (+48 %) a Španělska (+20 %), nejméně u Německa (+3,4 %) a Slovenska (+4,0 %). Poptávka tuzemských hostů loni poprvé po třech letech meziročně klesla (hosté: -0,7 %, noci: -2,2 %). Stála za tím především slabší letní sezóna, kdy patrně větší část českých domácností upřednostnila různorodé zahraniční pobyty, mnohdy i za cenově atraktivnějších podmínek. Počet přenocování domácích hostů loni meziročně klesl ve 12 ze 14 krajů (nejvíce v Olomouckém o 8 %), naopak u nerezidentů došlo k poklesu poptávky jen ve dvou oblastech (Ústecko, Zlínsko) a ve čtyřech krajích byl dosažen růst mezi 10 a 18 % (Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj a Vysočina), zčásti i díky pořádání významných sportovních akcí v první polovině roku.

³⁸ Po dočasném mírném meziročním poklesu návštěvnosti ve 3. čtvrtletí 2024 (vlivem slabší poptávky rezidentů) se ve 4. čtvrtletí zvýšil počet ubytovaných hostů (+7,1 %, na 5,0 mil.) i jejich přenocování (+7,0 %, na 11,7 mil.) – v obou případech jsou dosažené úrovně návštěvnosti vyšší než na konci roku 2019 (+6,2 %, +3,3 %), z toho u zahraničních hostů v obou ukazatelích však stále nepatrně zaostávají (o 1 %). K meziročnímu růstu přenocování došlo ve 4. čtvrtletí jak u domácích hostů (+2,8 %), tak u cizinců (+10,9 %). Z nejvýznamněji zastoupených občanů cizích států rostla poptávka zejména u Izraelců (+216 %, hlavně vlivem slabé loňské základny kvůli vzplanutí války v Gaze), Ukrajiny (+21 %), Velké Británie (+17 %) a Polska (+15 %). Zrychlil i počet přenocování hostů z Asie, zejména z Číny, ale ta se zatím nepropracovala mezi top10 zemí s nejvyšší poptávkou po ubytování v Česku. Z tradičních skupin hostů si udržovala solidní tempo poptávka Němců (+8 %) i Slováků (+7 %).

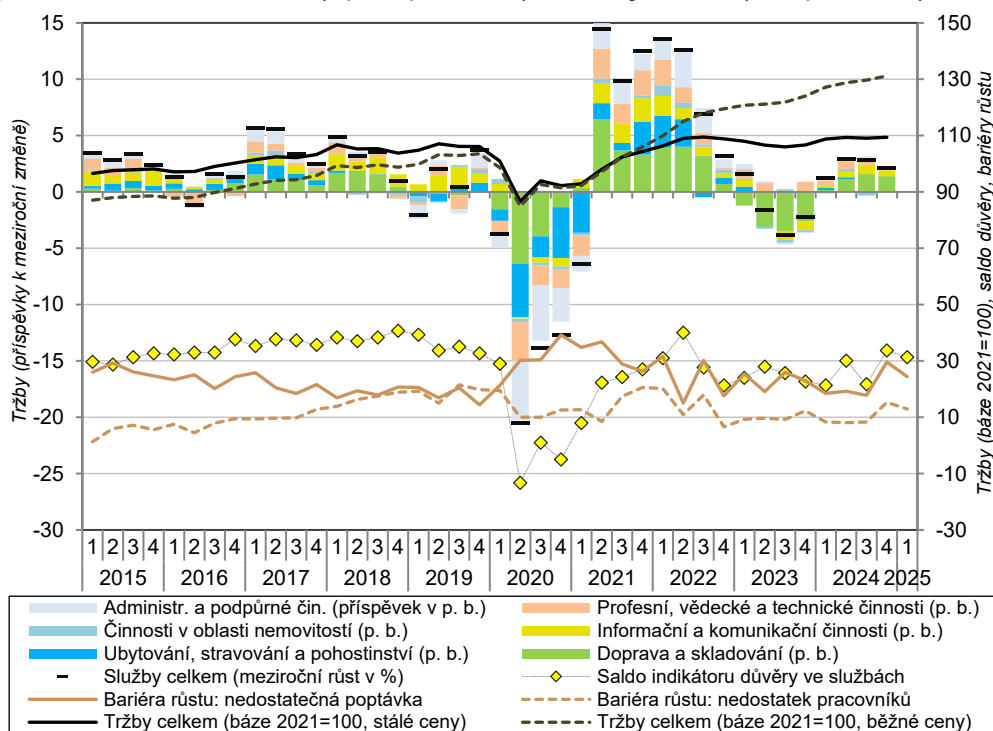
³⁹ Ty zahrnují zejména programování, poradenství v oblasti informačních technologií či správu počítačového vybavení.

⁴⁰ Jde především o činnosti webových portálů, zpravodajských tiskových kanceláří a agentur či zpracování dat a hosting.

⁴¹ Podstatně lépe si vedl segment filmové distribuce. Dle údajů Unie filmových distributorů klesly za loňský rok hrubé nominální tržby provozovatelů tuzemských kin meziročně jen o 0,9 % (díky silným výkonům během letních prázdninových měsíců a také na samém konci roku). Celková návštěvnost se analogicky snížila o 2,2 %, naopak počet odehraných představení narostl o 2,5 %. Oproti roku 2019 byla ovšem návštěvnost nižší o 29 % a tržby o 14 %.

ostatních profesních, vědeckých a technických činnostech⁴², která však zatím nedosáhla úrovně z roku 2019. Loni se dařilo i právním a účetnickým činnostem, kde se tržby významně nesnížily ani během pandemie (za posledních pět let tak v úhrnu narostly o 14 %). Relativně vysoká poptávka po architektonických a inženýrských činnostech, patrná v předchozích třech letech, během loňského roku postupně ochabovala a ve 4. čtvrtletí se její růst zastavil (-3,0 %). Se slabší poptávkou se v posledních letech potýkala reklama a průzkum trhu. Loni tržby klesly skoro o 4 % a oproti roku 2019 byl jejich útlum trojnásobný.

Graf č. 7 Příspěvky dílčích odvětví k meziroční změně tržeb ve službách* (reálně, v p. b), celkové tržby ve službách* (báze 2021=100, pravá osa), saldo důvěry podnikatelů ve službách** (v p. b., pravá osa) a bariéry růstu** (v %, pravá osa)

Poznámka: všechny údaje jsou sezónně očištěny, pouze příspěvky dílčích odvětví k růstu tržeb jsou očištěny jen o kalendářní vlivy. *Bez odvětví obchodu, peněžnictví, pojišťovnictví, vědy, výzkumu a veřejných služeb. **Zahrnuje i finanční sektor. Saldo důvěry podnikatelů i bariéry růstu vyjadřují stav v prvním (bariéry růstu), resp. ve druhém měsíci daného čtvrtletí (saldo důvěry). Podniky mohly uvést více hlavních bariér současně. Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Za mírným růstem tržeb v administrativních a podpůrných činnostech stály hlavně cestovní agentury a též pronájem a operativní leasing. Opačně působila především slabší poptávka po službách pracovních agentur.

V odvětví administrativní a podpůrné činnosti se loni tržby meziročně zvýšily o 1,9 %, když byly poháněny zejména stále svižně rostoucími výkony cestovních agentur a kancelářů (+5,2 %), ty přitom již předloni překonaly úroveň z roku 2019. Projevují se v nich především častější výjezdy tuzemských domácností do zahraničí. Poptávka po řadě dalších služeb loni ožila – zejména po pronájmu a operativním leasingu (+5,3 %, např. za stroje, zařízení či za výrobky pro osobní potřebu a převážně pro domácnost, např. za rekreační a sportovní potřeby⁴³) nebo po administrativních a kancelářských činnostech. Naopak u řady méně sofistikovaných podnikových služeb přetrvávala slabší poptávka. Citelný pokles pracovních agentur pokračoval, jejich tržby se snižovaly dvojciferným tempem třetím rokem v řadě (loni o 11,6 %, proti roku 2019 propadly téměř o polovinu)⁴⁴. Tlak na

⁴² Toto dílčí odvětví, v němž hrají významnou roli drobní podnikatelé, zahrnuje především zprostředkovatelské činnosti, návrhářské, překladatelské a fotografické služby nebo činnosti stavebního dozoru.

⁴³ Obdobně jako loni naopak spíše stagnovala poptávka po pronájmu a leasingu automobilů a jiných lehkých motorových vozidel.

⁴⁴ K poklesu tržeb zde došlo i při vysokém růstu počtu pracujících cizinců v ČR. Na něm se v posledních dvou letech významně podíleli uprchlíci z Ukrajiny. Vzhledem ke statutu dočasné ochrany, který byl těmto osobám přiznán, je jejich zaměstnávání v tuzemsku administrativně jednodušší (oproti ostatním skupinám migrantů z tzv. třetích zemí) a ti tak mohou snáze nalézt práci „napřímo“ (bez zprostředkovatele). Kromě výše uvedeného se na poklesu tržeb může podílet i snížená poptávka pracovních agentur ze strany klíčových výrobních odvětví procházejících recesí, zejména průmyslu.

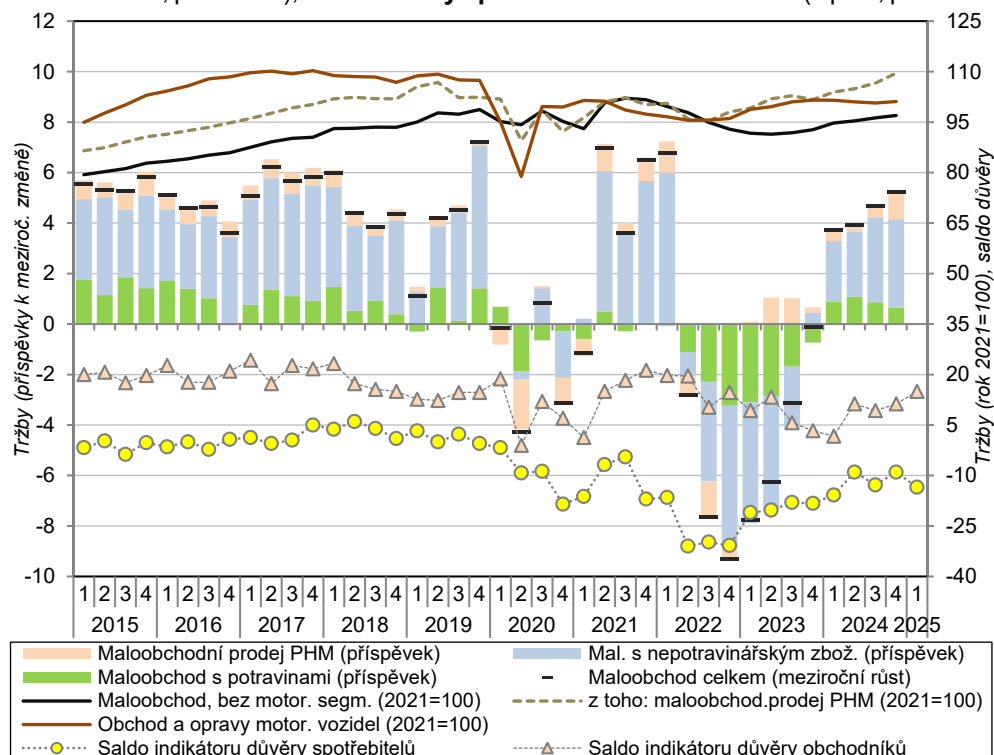

snížování nákladů spojený i s rozvojem digitalizace se odrazil v pokračujícím mírnějším poklesu tržeb bezpečnostních a pátracích činností.

Stabilizace cen v ekonomice vedla na počátku loňského roku k rychlému zlepšení spotřebitelské důvěry. Ochota lidí k vyšším útratám má ale stále své limity.

Také maloobchod zažil v posledních čtvrtletích pozitivní posun. Jeho předpokladem byl návrat spotřebitelských cen do běžných růstových pásem. To spolu se solidní kondicí trhu práce rychle nastartovalo růst kupní síly domácností a zlepšilo jejich celkovou důvěru v ekonomiku, která proto vystoupala loni v dubnu nejvýše za poslední dva a půl roku. Následně sice došlo k mírnému zhoršení, i tak však byl letos v únoru pesimismus spotřebitelů nižší než v kterýkoli měsíc z období let 2022 až 2023. Lidé ovšem stále deklarují vyšší úmysl spořit a zároveň dosud nepovažují aktuální dobu za příliš vhodnou k velkým nákupům (investic či zboží dlouhodobé spotřeby). Vedle toho začaly opět narůstat obavy lidí z růstu cen i nezaměstnanosti (aktuálně již lehce převyšovaly svůj dlouhodobý průměr). To zčásti působí proti rychlejšímu oživení poptávky po určitých sortimentních skupinách nepotravinářského zboží. Souběžně ovšem posiloval optimismus obchodníků, úroveň jejich důvěry v ekonomiku vystoupala letos v únoru nejvýše za poslední bezmála dva roky a současně byla srovnatelná s konjunkturálním rokem 2019. K oživení maloobchodu přispíval po celý loňský rok i rozvoj příjezdového cestovního ruchu.

Graf č. 8 Příspěvky dílčích odvětví k meziroční změně tržeb v maloobchodu* (reálně, v p. b.), tržby v maloobchodu a v motoristickém segmentu obchodu** (reálně, úroveň roku 2021=100, pravá osa), saldo důvěry spotřebitelů i obchodníků*** (v p. b., pravá osa)

* Tržby jsou očištěny o kalendářní vlivy. ** Tržby jsou sezónně i kalendářně očištěny.

*** Salda důvěry jsou sezónně očištěna a vyjadřují stav ve druhém měsíci daného čtvrtletí.

Zdroj: ČSÚ

Meziroční růst maloobchodních tržeb dosáhl ve 4. čtvrtletí téměř tříletého maxima.

Tržby v maloobchodu⁴⁵ po sedmi čtvrtletích nepříznivého vývoje⁴⁶ vykázaly již ve 3. čtvrtletí 2023 mírný mezikvartální růst (+0,5 %), jenž následně posiloval a na počátku loňského roku přesáhl 2 % (v další části roku zotavování pokračovalo, avšak mírnějším tempem). Přesto aktuální úroveň tržeb zaostávala o 1,7 % za předkrizovým maximem (ze 4. čtvrtletí

⁴⁵ Všechna meziroční tempa tržeb za maloobchod jsou uvedena ve stálých cenách a očištěna o kalendářní vlivy, mezičtvrtletní tempa jsou očištěna o sezónní vlivy (včetně vlivu počtu pracovních dnů). Maloobchod zahrnuje pouze odvětví CZ-NACE 47.

⁴⁶ Jednalo se o nejdelší útlum ve srovnatelné časové řadě (od roku 2000). Mezi 3. čtvrtletím 2021 a 2. čtvrtletím 2023 se maloobchodní tržby snížily o 10,5 %.

<p>Postupující digitalizace i modernizace v logistice vedly k silnému růstu internetového prodeje. V řadě specializovaných prodejen ovšem tržby dále klesaly.</p>	<p>2019)⁴⁷. Meziroční růst tržeb od počátku roku 2024 posiloval a ve 4. čtvrtletí vystoupal na 5,2 % (nejvíce za poslední bezmála tři roky). Za aktuálním růstem stála převážně vyšší poptávka po nepotravinářském zboží (+6,5 %, příspěvek k růstu +3,5 p. b.), z toho samotný internetový prodej (+16,9 %, +2,7 p. b.). Impulsem k rozvoji tohoto prodeje byla postupující digitalizace i modernizace v oblasti logistiky. V rámci specializovaných obchodů⁴⁸ se zvýšila nejvíce poptávka po kosmetických a toaletních výrobcích (+12,2 %), svižně rostly i tržby za farmaceutické a zdravotnické zboží (+5,4 %). V řadě váhově významných sortimentních skupin obchodů se však poptávka dosud nezotavila, což lze zčásti vysvětlit tím, že část jejich klientely se stále více orientuje na internetové a zásilkové obchody. Svou roli ovšem patrně stále hraje i fakt, že některé nákupy „zbytného“ zboží část domácností zřejmě odkládala. Tržby prodejen s počítačovým a komunikačním zařízením byly oproti 4. čtvrtletí 2023 nižší o 3,3 %, s výrobky převážně pro domácnost⁴⁹ o 1,6 % a s výrobky pro kulturu a rekreaci o 0,4 % (obdobná tempa byla u těchto kategorií loni patrná i v celoročním pohledu). Tržby za prodej potravin vzrostly oproti nepotravinářskému zboží střídměji (+1,8 %), z toho v segmentu specializovaných prodejen⁵⁰ pokračoval jejich meziroční pokles jedenáctý kvartál v řadě (naposledy o 2,4 %). Naopak velmi dynamicky se zvyšovala poptávka po pohonných hmotách, jež pramenila hlavně z jejich příznivého cenového vývoje⁵¹. Meziroční růst za jejich prodej loni zrychloval a ve 4. čtvrtletí činil 10,2 %⁵² a k růstu celého maloobchodu přispěl 1,1 p. b. (tedy téměř dvojnásobně než celkový prodej potravin). Za celý loňský rok se tržby u čerpacích stanic zvýšily bezmála o 5 % a přiblížily se výsledku z roku 2023, kdy přitom patřily k nejrychleji rostoucí oblasti celého maloobchodu.</p>
<p>Poptávka po PHM svižně rostla druhým rokem v řadě, a to i díky příznivému vývoji jejich spotřebitelských cen.</p>	<p>Tržby v motoristickém segmentu obchodu se po výraznějším oživení v roce 2023 za celý loňský rok zvýšily jen mírně (+0,6 %). V klíčovém segmentu prodeje motorových vozidel, jehož výsledek závisel hlavně na firemní poptávce, se tržby zvýšily o 1,3 % (ve srovnání s předkrizovým vrcholem v roce 2017 zaostaly o více než 8 %). V obchodu s díly i příslušenstvím se loni tržby snížily o 2,7 % a klesly potřetí v řadě.</p>
<p>Poptávka v motoristickém segmentu obchodu se po výraznějším oživení v roce 2023 loni zvýšila jen velmi mírně.</p>	

⁴⁷ To souvisí primárně s propadem tržeb za potraviny (-10,6 %), naopak aktuální poptávka po nepotravinářském zboží se nachází mírně nad úrovní 4. čtvrtletí 2019 (+3,2 %), hlavně zásluhou internetového prodeje (+41,6 %). Na úrovni různých specializovaných prodejen byl vývoj velmi odlišný, např. oděvy, obuv a kožené zboží (-24,3 %) vs. kosmetické a toaletní výrobky (+29,6 %).

⁴⁸ Vedle toho pokračoval čtvrtým rokem v řadě růst tržeb v okrajovém segmentu nesespecializovaných prodejen s převahou nepotravinářského zboží (ve 4. čtvrtletí: +14,2 %). Ten se zaměřuje typicky na nabídku různorodého zboží za nižší ceny.

⁴⁹ Ty zahrnují především železářské zboží, stavebniny, barvy, sklo, potřeby pro kutily, elektrospotřebiče, elektroniku, nábytek, svítidla, koberce či bytový textil.

⁵⁰ Ty zahrnují např. masné výrobky, pečivo, cukrářské výrobky či nápoje. Největší váhu zde však mají prodejny s tabákovými výrobky.

⁵¹ Spotřebitelské ceny benzínu i nafty loni klesaly netypicky i během hlavní motoristické sezóny. Nafta se v říjnu na tuzemských čerpacích stanicích v průměru prodávala zhruba za 34,2 korun za litr a benzín Natural 95 pak za 35,6 korun. V případě nafty to byla nejnižší hodnota od července 2023 a u Naturalu pak dokonce od října roku 2021. Na tento vývoj kromě tuzemských domácností i firem patrně reagovali také zahraniční dopravci, již přes Česko realizují tranzitní dopravu.

⁵² Tržby v běžných cenách se ovšem zvýšily pouze o necelá 2 %.

